

Nicky
Pellegrino

Dalelė manęs

Iš anglų kalbos vertė
Dalia Žukauskienė

Sofoklis

VILNIUS, 2021

Vivi

Vaikystėje mama neleisdavo man valgyti greitojo maisto. Valgiau tik mažai riebalų turinčius produktus. Ir po širdies transplantacijos vis dar turėjau labai atsargiai rinktis, ką valgau, tačiau suliepsnojau aistra *McDonald's*. Kai tik noriu pasilepinti, einu ten ir visada valgau tą patį – du *Big Mac* mėšainius. Man juose patinka viskas: gūžinių salotų traškumas, tirpstantis oranžinis fermentinis sūris, rūgštus marinuoto agurkėlio kąsnis, sūrumas ir riebumas – ir visa tai susluoksniuota tarp bandelių su sezamu. Ir žingsniuojau iš savo biuro į filialą Kensingtono Didžiojoje gatvėje daug dažniau, nei turėčiau.

Šiandien keliavau ten žvaliai, vilkėdama naujus drabužius, praleidusi daug laiko tvarkydama plaukus, kurie šiomis dienomis ploni ir pasišiaušę, tuo pat metu vis žiūrėdama į atvaizdą veidrodyje ir kartodama sau, jog visiškai normalu šitaip nervintis.

Tačiau vis tiek atėjau į *McDonald's* penkiolika minučių anksčiau. Įsitaisiusi prie staliuko šalia durų stebėjau pro šalį einančias moteris ir jau tikrai vos valdžiau savo jaudulį.

Greisės plaukai atrodė trumpesni ir žilesni nei jos feisbuko profilio nuotraukoje, tačiau vis tiek buvo aišku, jog tai ji. Ji buvo aukštesnė nei dauguma moterų ir lieknesnė.

Atsistojau ir nusišypsojau jai.

– Sveiki, aš Vivi.

Ji sustojo už poros žingsnių.

– Jūsų redaktorius nesiliauja siųsti man žinučių, – kaltinamai tarė ji.

Tyliai nusikeikiau.

– Atleiskit, tiesiog ignoruokit jį. Prašau sėstis. Ar galiu nu-
pirkti jums kavos ar ko nors užkąsti?

– Galbūt. – Greisė priėjo arčiau ir padėjo rankas ant kėdės atlošo. Ant jos pirštų nebuvo žiedų, ji apskritai neturėjo jokių papuošalų, vilkėjo išblukusius džinsus ir dryžuotą palaidinę ilgomis rankovėmis. – Nežinau, kiek ilgai pasiliksiu.

Greisė atrodė pasirošusi sprukti, o aš to nenorėjau. Dabar, kai ji buvo čia, troškau viską sužinoti; visas smulkmenas, apie kurias neleidau sau galvoti ištisus metus.

– Prašau sėstis, – pakartojau. – Papasakokit man apie Džeimį.

– Jūs tikrai to norite? – Ji priėjo arčiau. – Neketinu apsimesti, kad viskas gerai, nes taip nėra. Suprantate, aš to gailiuosi; norėčiau, kad jis nebūtų tapęs donoru. Bet juk ne tai norite išgirsti, ar ne? Kad tai neduoda man ramybės?

– Ir man neduotų, – prisipažinau.

Lėtai atsidususi, Greisė iš rankinės išsitraukė popierinių nosi-
naičių pakelį, numetė jį ant staliuko ir atsisėdo priešais.

– Aš verkiu, – paaiškino ji. – Ir pykstu, nes jį atėmė per anksti ir tai neteisinga. Kai tik kalbu apie jį... kartais tik pagalvojus...

– Koks jis buvo? – paklausiau švelniai.

– Mano mielasis Džeimis... – Greisė pasilenkė į priekį, padė-
jo alkūnes ant stalo ir rankovėms smuktelėjęs pastebėjau randus, negalėjau nepamatyti. Aš gerai išmaniau randus, žinojau, kaip jie su laiku tampa sidabriniai, tačiau vingiuotos linijos, išraiži-
sios abu jos riešus, buvo iškilios ir raudonos, visai nesenos. Pa-
mačiusi jas, ėmiau nerimauti.

– Mano Džeimis buvo linksmas, protingas, geras rašytojas, kaip ir jūs, toks talentingas. Jis taip pat buvo švelnus, toks mei-
lus berniukas, mėgo apsikabinti. Nesakau, kad jis buvo tobulas;

iškrėsdavo išdaigų, kaip ir visi vaikai, bet nieko labai bloga. Žinau, kad iš jo būtų išaugęs puikus vyras...

Kai kurie žmonės nori papasakoti savo istorijas, išsipasakojus jiems lengviau. Tačiau Greisė buvo labai sudirgusi ir nedrįsau užduoti daugiau klausimų, per daug spausti, kad tik dar labiau nepabloginčiau padėties. Tad laukiau, kol ji giliai atsiduso ir truputį nusiramino.

– Baisiausia, kad nupirkau jam tą dviratį. Visi pataria nekalinti savęs, tačiau, jei ne aš, jis būtų buvęs saugus autobuse su kitais vaikais. Tai buvo dovana šešioliktojo gimtadienio proga, mano staigmena jam. Džeimiui visada patikdavo staigmenos ir ši turėjo būti pati geriausia.

Pasekusi mano žvilgsnį, ji užsitraukė rankoves ant savo plonų, randuotų riešų ir atsilošusi nuleido rankas po stalą, toliau nuo akių.

– Spėju, kad norit sužinoti, kas nutiko?

– Jei tik jūs galite apie tai kalbėti.

Greisė niūriai pažvelgė į mane, leisdama aiškiai suprasti, kad niekada negalės ramiai apie tai kalbėti, o tada pradėjo žemu, lygiu balsu. Mačiau, kad jau yra panašiai pasakojusi šią istoriją anksčiau.

– Tai buvo toks niekuo neypatingas vakaras. Džeimis turėjo daugybę draugų ir po pamokų paprastai dar šiek tiek pasilikdavo su jais, tad nesijaudinau, kol nesutemo. Jau buvau beinanti jo ieškoti, bet pamačiau priešais mūsų vartelius sustojantį policijos automobilį. Iš jo išlipo du policininkai, vyras ir moteris. Jie pasakė man, kad nukritęs nuo dviračio Džeimis prarado sąmonę.

– Ar buvo vilties?

– Aš tikėjau. Aišku, kad tikėjau. Ligoninėje jis atrodė beveik tobulas ir aš sėdėjau prie lovos, laikiau jo ranką ir kalbėjau su juo. Meldžiau ir meldžiau manęs nepalikti. Jo gyvybę palaikė aparatai ir maniau, kad jei tiesiog išlauksime, jo kūnas sugis ir

viskas bus gerai. Suprantate, jis visada buvo toks sveikas ir stiprus. Ir tik šešiolikos.

Greisės balsas sudrebėjo. Keletą akimirų sėdėjome žiūrėdamos viena į kitą per plastikinį stalą, kol aš pasilenkiau, sugriebiau ją už rankos ir suspaudžiau stipriai, kaip kadaise ji spaudė Džeimio.

– Jie pasakė man nieko nebesitikėti, – tęsė Greisė, o ašaros jau tekėjo tokia srove, kad nebuvau tikra, ar vieno popierinių nosinaičių pakelio pakaks joms užtvenkti. – Mane tikriausiai ištiko šokas, nes buvau tarsi nuo visko atitrūkusi, tarsi viso to nė nebuvo ir tuoj nubusiu, viskas bus gerai. Suprantate, ką turiu omenyje?

Linktelėjau.

– Taip, žinoma.

– Kuo daugiau apie tai galvojau, tuo labiau atrodė, jog šito mielo, sveiko berniuko gyvenimas yra tiesiog iššvaistytas. Džėmis būtų norėjęs padėti kitiems, jis toks buvo. Taigi pati apie tai užsiminiau, pasiūliau paaukoti jo organus, o jie su džiaugsmu juos priėmė.

– Vėliau ėmėte gailėtis?

– Ne iš karto, tik kai perskaičiau straipsnį apie amerikietį berniuką, kuriam buvo diagnozuota smegenų mirtis, tačiau jis atsigavo. Jo tėvai jau buvo pasiruošę pasirašyti organų donorystės dokumentus. Perskaičiusi klykiau ir klykiau be sustojimo. Ar jūs, žmonės, susimąstote rašydami tokius straipsnius? Ar jūs pagalvojate apie tokias motinas, kaip aš?

– Greičiausiai ne, – bejėgiškai pripažinau. – Man taip gaila. Jei tik galiu ką nors padaryti... bent kaip nors jums padėti...

– Yra vienas dalykas, dėl to ir atėjau. – Greisė pažvelgė man į akis. – Norėčiau išgirsti ją, Džeimio širdį. Svajojau, kaip išgirsiu ją plakant. Ar tai būtų įmanoma? Ar jūs neprieštarautumėt?

Pridėjau ranką sau prie krūtinės ir pajutau įprastinį prislopintą dunksėjimą.

– Dabar?

– Atsinešiau stetoskopą. Mano brolis šeimos gydytojas. Jis man paskolino.

Kaip galėjau atsakyti? Manyje plakanti širdis, tokia stabili ir stipri, staiga atrodė esanti labiau jos nei mano. Kadaise ji buvo berniuko kūne, mažytė dalelė sūnaus, kurį ji pagimdė.

Taigi linktelėjau sutikdama, o Greisė pasiėmė savo rankinę ir atsistojo.

– Tikriausiai būtų geriau, jei nueitume į tualetą?

Ir štai stovėjau neįgaliųjų tualete greitojo maisto restorane, o aukšta liekna moteris tamsiomis akimis laikė prispaudusi stetoskopą prie mano širdies ir atidžiai klausėsi.

Tai buvo labiau keista, nei jaudinanti akimirka. Keletą sekundžių mudvi sulaikėme kvėpavimą. Jaučiau, kaip vienodai plaka mano širdis, ir bandžiau įsivaizduoti, kaip šį švelnų būgnų mušimą girdi ji. Mes stovėjome ten, kol ji klausėsi, o pietų susirinkusi minia atėjo ir išėjo, durys varstėsi, tekėjo čiaupai, tualetuose buvo nuleidžiamas vanduo. Galiausiai ji tyliai atsiduso, patraukė stetoskopą nuo mano krūtinės ir pirmą kartą nuo tada, kai susitikome, lengvai šyptelėjo.

– Ačiū... tarsi Džeimis nebūtų visiškai dingęs iš šito pasaulio, suprantate, bent jau kol jūs esate gyva.

Kita kebli akimirka buvo, kai mudvi išėjome iš tualetų ir nežinojome, ką daryti toliau – dar šiek tiek pasikalbėti ar atsisveikinti ir eiti kas sau?

– Gal galiu pavaišinti jus pietumis? – pasiūliau.

– Taip, kodėl gi ne, – sutiko Greisė. – Seniai nevalgiau *McDonald's* maisto.

Kol stovėjome eilėje, ji pasiteiravo apie mano gyvenimą. Paskojau apie savo darbą, kai pagaliau priėjome prie kasos ir išbėriau įprastinį užsakymą.

– Prašau du *Big Mac* mėšainius.

Atsisukusi pamačiau, jog Greisė susidomėjusi žiūri į mane.

– Vieno niekada negana, – pasakiau ir, manydama, jog jai pa-sirodė, kad esu per godi, pridėjau: – Iš tiesų jie ne tokie jau dideli.

Ji aiktelėjo.

– Taip ir mano Džeimis sakydavo. Jis visada užsisakydavo du *Big Mac* mėsainius. Ir jei pakomentuodavau, būtent taip ir atsa-kydavo: *Iš tiesų jie ne tokie jau dideli, mama.*

Nė sekundei nepatikėjau, kad čia kažkas ypatinga. Buvau skaičiusi tuos straipsnius apie žmones, kuriems staiga ima patik-ti jų donoro mėgstamiausias maistas ar sporto rūšis, net pati esu parašiusi porą, tačiau nemanau, kad gavusi Džeimio širdį pati nors kiek pasikeičiau. Vis dar esu visiškai tokia pat aš. Greičiausiai visada būčiau mėgusi greitąjį maistą, jei tik būčiau turėjusi galimybę jo paragauti. Tačiau Greisė spoksojo į mane su nuosta-ba. Greičiausiai tai atrodė daugiau nei sutapimas.

– Pasiimsiu tą patį, – pareiškė ji. – Du *Big Mac* mėsainius.

Atsisėdome prie kito plastikinio staliuko. Nebuvau labai išal-kusi, tačiau šiltas, pikantiškas mėsainio kvapas, pasklidęs atida-rius dėžutę, sužadino apetitą. Suėmusi jį abiem rankomis atkan-dau didelį kąsnį, o tada supratau, jog Greisė vis dar stebi mane.

– Ir Džeimis šitaip valgydavo. Lygiai taip pat, suspaudęs abiem rankomis.

Padėjau mėsainį ir nusišluosčiau pirštus į popierinę servetėlę. Mane tai jau pradėjo šiek tiek gąsdinti.

– Tikriausiai visi taip valgo *Big Mac* mėsainius? – paklausiau kiek galima nerūpestingiau.

– Galbūt yra ir daugiau jus siejančių dalykų. – Greisės balse buvo justi viltis. – Niekada negali žinoti. Tai juk širdis, tai turėjo jus pakeisti.

Jaučiau, kaip ji stebi mane ir laukia kažko, kas susietų mane su jos mirusiu sūnumi. Dabar paėmiau mėsainį viena ranka. Dar šiek tiek pakandžiojau ir net nesivarginau išvynioti antrojo.

Po pietų atsisveikinome stovėdamos ant šaligatvio, negrabiai apsikabinusios ir pažadėjusios palaikyti ryšį. Daviau jai savo mobiliojo telefono numerį, tačiau apsisukusi ir eidama tolyn buvau beveik tikra, kad niekada jos nebepamatysiu.

Tada dar nepažinojau Greisės. Ir nenutuokiau, kad ji nepasakė man, ko iš tikrųjų nori.